

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Zbigniew Strus (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku R. P.

o stwierdzenie nabycia spadku po E. P.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 18 stycznia 2006 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w O.

z dnia 29 czerwca 2005 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy oddalając postanowieniem zaskarżonym skargą kasacyjną apelację wnioskodawcy oparł swe rozstrzygnięcie na następującym bezspornym stanie faktycznym:

Wnioskodawca R. P. żądał stwierdzenia nabycia przez siebie spadku po ojcu E. P. zmarłym 31 sierpnia 2004 r. We wniosku zawarł oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza i pismo to nadał w polskiej placówce pocztowej 28 lutego 2005 r., tj. przed upływem sześciu miesięcy od chwili dowiedzenia się o tytule powołania do spadku. Pismo zostało przyjęte w sądzie spadku dnia 2 marca 2005 r.

Sąd Okręgowy nie podzielił zapatrywania sądu pierwszej instancji, jakoby oświadczenie w przedmiocie przyjęcia spadku zostało złożone po terminie przewidzianym w art. 1015 § 1 k.c., natomiast za istotną przeszkodę w uwzględnieniu wniosku apelacji o zmianę postanowienia stwierdzającego nabycie spadku wprost, na nabycie z dobrodziejstwem inwentarza, uznał brak wymaganego w art. 1018 § 3 k.c. urzędowego poświadczenia podpisu.

W skardze kasacyjnej (zwanej nieściśle kasacją) wnioskodawca przytoczył naruszenie prawa materialnego: art. 1018 § 3 k.c. oraz art. 1015 k.c. i art. 640 k.p.c. określonego jako przepis postępowania. Na tej podstawie domagał się uchylenia zaskarżonego „wyroku” i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia „od pozwanego na rzecz wnioskodawczyni” kosztów procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Analiza treści pisma wniesionego przez pełnomocnika wnioskodawcy R. P. nie pozostawia wątpliwości, że jest to skarga kasacyjna od prawomocnego postanowienia wydanego w postępowaniu nieprocesowym. Oczywiście omyłki dotyczące nazwy środka zaskarżenia, rodzaju zaskarżonego orzeczenia i osoby uczestnika postępowania nieodpowiadające powadze czynności nie wpływają na ocenę zasadności skargi.

Przytoczona podstawa ograniczona do zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego (taki przeważający charakter ma również art. 640 k.p.c.) nie znajduje usprawiedliwienia.

Składanie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku zostało unormowane m. in. w przepisach:

1. art. 1015 § 1 k.c. określającym termin i skutki jego upływu,
2. art. 1018 k.c. określającym stanowczość i nieodwołalność oświadczenia (§§ 1 i 2). Przepis zawiera istotne dla rozpoznawanej sprawy wymagania formalne (§ 3) eliminujące trudności w ustaleniu faktu złożenia oświadczenia i wskazujące organy przyjmujące oświadczenia,
3. art. 640 k.p.c. niezharmonizowanym z przepisami wymienionymi wyżej powtarzającym zbędnie kompetencje notariusza do przyjęcia oświadczenia, określającym właściwość miejscową i rzeczową sądów, dopuszczalność składania oświadczeń poza postępowaniem o nabycie spadku oraz w § 2 obowiązek przyjmujących przesłania oświadczenia do sądu spadku

Zarzuty dotyczące naruszenia art. 640 k.p.c. i art. 1015 k.c. są oczywiście nieuzasadnione. Bezskuteczny upływ terminu sześciomiesięcznego ustanowionego w art. 1015 § 1 k.c. powoduje utratę prawa wyboru sposobu przyjęcia spadku i nie ma żadnej podstawy zapatrywanie, że wniosek o stwierdzenie nabycia spadku przerywa jego bieg. Podejmując próbę uzasadnienia skarżący powołuje się na bliżej niesprecyzowane „ogólne zasady” przerwy biegu terminu w chwili wszczęcia postępowania przed sądem. Tego rodzaju uzasadnienie skargi kasacyjnej nie pozwala na merytoryczną analizę.

Przypisywanie sądowi drugiej instancji oceny, jakoby termin złożenia oświadczenia nie został zachowany przez nadanie pisma procesowego w polskim urzędzie pocztowym jest sprzeczne z treścią uzasadnienia zaskarżonego postanowienia; poza tym wątek ten ze względu na granice kognicji sądu kasacyjnego (art. 398¹³ § 1 k.p.c.) nie może być merytorycznie analizowany.

Zarzut naruszenia art. 1018 § 3 k.c. dotyczący zachowania formy oświadczenia przez wnioskodawcę jest chybiony. Przepis w zakresie oświadczenia

składanego na piśmie dotyczy czynności dokonywanej podczas rozprawy oraz poza nią, bezpośrednio w sądzie (w biurze podawczym) lub przez pocztę. Z woli ustawodawcy oświadczenie pisemne wymaga urzędowego poświadczenia podpisu, a znaczenie jakie ustawa przywiązuje do pewności, iż wyraża ono wolę spadkobiercy potwierdza wymaganie dotyczące formy pełnomocnictwa, w razie składania oświadczenia w imieniu zastępowanego.

Z przyczyn wskazanych wyżej należy uznać, że podstawa skargi okazała się nieuzasadniona, co nakazywało jej oddalenie z mocy art. 398⁴ § 1 k.p.c.